

14. Bijl & zaag

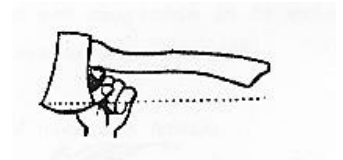
1. De bijl
 - 1.1 Eigenschappen goede bijl (teervoet)
 - 1.2 Hoe dragen? (teervoet)
 - 1.3 Gebruik van de bijl
 - 1.4 Onderhoud en herstelling
2. Mes (teervoet)
 - 2.1 Gebruik
 - 2.2 Onderhoud
3. schop (teervoet)
 - 3.1 Gebruik
 - 3.2 Onderhoud
4. De zaag (teervoet)
 - 4.1 Gebruik
 - 4.2 Onderhoud

1. De bijl

1.1 eigenschappen van een goede bijl (teervoet)

Niet alle bijlen zijn goede bijlen! Een goede bijl herkennen we aan volgende punten:

- De steel heeft een dubbele buiging, hierdoor ligt ze steeds goed in de hand.
- Het uiteinde van de steel is plat, zodat we de kop goed aan de steel kunnen stampen.
- De kop van de bijl moet in gesmeed staal zijn.
- Het snijdende gedeelte, het belangrijkste deel van de bijl, is licht gerond.
- Het gewicht van de bijl is bij voorkeur 800gr
- De bijl hangt in evenwicht op de wijsvinger (zie tek).

Voldoet de bijl niet aan deze eigenschappen dan is het aan te raden om die bijl niet te gebruiken. De zogenaamde "hamer-bijl" is niet alleen gevaarlijk, maar vanwege de hamer is de bijl slecht in evenwicht en is het meer vermoeiend om met de bijl te werken.

1.2 Hoe dragen? (teervoet)

Normaal draagt men een bijl in een hoes, indien dat niet het geval is dan hou je de snede steeds naar de buitenzijde, terwijl de steel tussen wijs- en middenvinger gevat wordt.

Een grote bijl wordt ongeveer gedragen zoals een geweer. De kop steunt op de handpalm, met de snede naar voren, de steel leunt tegen de arm en de schouder.

Draag nooit een bijl in je broeksriem.

Geef de bijl nooit door met de steel vooruit, want door zijn gewicht zou de snede in het been van uw makker kunnen terechtkomen.

Geef de bijl met de kop door, dat is een goede gewoonte.

De grote bijl wordt doorgegeven, met de snede in de richting van de persoon die hem overhandigt.

1.3 Gebruik van de bijl

- Gebruik niet teveel kracht bij het hakken, het gewicht van een (goedgeslepen) bijlijzer volstaat
- Gebruik steeds een houten kapblok
- Gebruik nooit een bijl met een loszittende steel.
- Hak niet loodrecht op een stuk hout, maar wel met slagen die een hoek van 45° links en rechts maken
- Na het hakken moeten beide sneden van het hout volledig glad zijn.
- Draag steeds je bijl op een wijze dat hij niemand kan kwetsen
- Zorg ervoor dat er geen toeschouwers in de nabijheid of de hakrichting bevinden.
- Hou je voet en/of hand steeds buiten bereik van je bijl, zelfs moest deze om één of andere reden uitglijden met de "benen gespreid" kappen)
- Een handbijl hanteert men met één hand.
- Nooit op een "leunend hout", steeds op een "steunend hout" .
- Geef een bijl altijd door aan iemand anders met de snijkant naar boven en het bijlijzer naar de persoon. Dus NOOIT aangeven met de steelnaar voor (indien de 'ontvanger' het gewicht onderschat of de 'aangever' te vroeg loslaat, valt het bijlijzer tegen/in de knieschijf van de 'ontvanger')

1.4 Onderhoud en herstelling

- Als de bijl niet gebruikt wordt moet men het ijzer invetten, wanneer men ze gebruikt moet men het vet verwijderen.
- Trek een hoes over de kop van de bijl, zodat de snede beschermd wordt.
- Werk niet te lang met een botte bijl, slijp ze tijdig (maar niet té scherp)
- Laat een bijl nooit bloot op de grond liggen, de kans dat er zich iemand aan kwetst is groot en de bijl roest hierdoor sneller. Sla ze met de volle snede vast in een kapblok, zodat de steel niet uitsteekt. Sla de bijl niet vast in het sjarahout, want sjarahout is duur.
- Losse stelen zet men vast door er een zaagsnede in te maken, waar men een houten of speciale metalen spie of wig indrijft
- Kap nooit zonder kapblok!
- Gebruik de achterkant van de kop niet als hamer! Levensgevaarlijk!
- Gebruik de achterkant van een bij niet als hamer
- Laat de bijl 's nachts niet in de kapblok zitten, maar berg deze weg.
- Slijpen van een bijl

Met een elektrische slijpsteen neemt men het ijzer met de volle hand, de vingers er bovenop en de duim en de onderkant. Beweeg het ijzer regelmatig van links naar rechts, zodat je de snede over de ganse breedte bestrijkt. Zorg ervoor dat de vorm van een halve maan behouden blijft. De eventuele bramen verwijdert men met een vijl of met een ingeöliede wetsteen. Wrijf de snede met cirkelvormige bewegingen over de steen. De snede mag noch te stop, nog te scherp zijn. Gebruik een veiligheidsbril!

Maakt men gebruik van een vijl of wetsteen (op kamp), dan plaatst men de bijl tegen een vast steunpunt en vijlt of wet men langs weerskanten, zachtjes met de draad mee. De bramen verwijdert men eveneens met een ingeöliede wetsteen.

2. Mes (teervoet)

Denk eraan dat je een mes aanschaft voor praktische doeleinden en niet als vorm van machtsvertoon. Knipmessen, vlindermessen, dolken, ... zijn uit den boze.

Een mes met een groot lemme zal eerder hinderlijk zijn dan praktisch en het is bovendien nog gevaarlijk ook.

Een zakmes met veel accessoires kan handig zijn als je je mes door en door kent. Meestal gebruik je de accessoires zelden of nooit en zijn ze dus overbodig.

2.1 Gebruik

Net zoals een bijl kan een mes flink gevaarlijk zijn als je het op de verkeerde manier gebruikt. Houd daarom steeds volgende regels in acht:

- Wanneer je iets snijdt, dan doe je dit met je armen dicht tegen je lichaam gedrukt
- Snij steeds van je lichaam weg, nooit naar je lichaam toe
- Gooi nooit met een mes! Een mes is geen speelgoed
- Kap nooit met je mes, hierdoor wordt je mes bot en komen er kapjes in je snede
- Steek je mes niet in de grond, hierdoor gaat je mes roesten en wordt het bot

2.2 Onderhoud

- Indien je je mes niet gebruikt, berg je het zorgvuldig op
- Slijp je mes zoals de bijl
- In de bijlsluiter van het mes staat het specifieke onderhoud voor je mes

3. Schop (teervoet)

Je gebruikt een (plooi)schopje om graszoden te spitten, grachtjes rond je tent aan te leggen, afgietputje te graven, een jagersvuur aan te leggen, ... Voor het grotere werk (vb: graven van een HUDO-put) gebruik je best een spade.

Een schop dient dus niet om takjes van een boom af te slaan of tentharingen in te kloppen.

1.1 Gebruik

- Plaats de schop, desnoods met behulp van je voet, een beetje schuin in de grond en keer voorzichtig de hoeveelheid aarde om.
- Als je voelt dat je teveel kracht moet aanwenden om de grond te keren, wring dan niet, maar stop en herbegint door je schop minder diep in de grond te steken. De steel van je schop is immers zeer breekbaar daar waar hij aan het ijzer vastzit.

3.2 Onderhoud

- Na gebruik veeg je de aarde met wat gras van de schop.
- Je wrijft het ijzer droog met wat krantenpapier en wrijft de schop in met wat olie om roest te voorkomen.
- Bij een plooi-schopje moet je goed uitkijken dat er geen zand in het draaimechanisme geraakt.

4. Zaag (teervoet)

De kleine boomzaag die wij, scouts gebruiken is onregelmatig getand en snijdt in beide richtingen.

4.1 Gebruik

- Laat de zaag gelijklopend in beide richtingen heen en weer bewegen, zonder veel kracht, druk uit te oefenen.
- Zorg dat het hout dat je wilt doorzagen niet op de grond ligt, laat het rusten op een boomstam.

4.2 Onderhoud

- Na het gebruik wordt de zaag gereinigd, ingevet en wordt er een hoes over geplaatst.
- Het vijlen en "zetten" van de zaag laat je over aan vakmensen, dus doe je dat niet zelf.
- Na het gebruik wordt de zaag ontspannen en ingevet op een droge plaats bewaard.